

Mažojo instrumento magija

Pokalbis su Nacionalinio simfoninio orkestro fleitininke Lina Baublytė

ELVINA BAUŽAITĖ

Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro piccolo fleita Lina Baublytė – šio pokalbio asmenybė, jos klausiu apie mažąjį, bet savo balsu tiek daug laisvės teikiantį instrumentą, skatinantį vaizduotę kurti išties – sužetines ir emocijas – istorijas.

Prasau prisiminti, kuo ir kaip skambėjo Jūsų vaikystės pasaulis.

Kai gimiau, mama buvo pirmo kurso Lietuvos muzikos ir teatro akademijos (tuometės Konservatorijos) studentė, tad galite įsivaizduoti, kokioje aplinkoje gyvenau: mama grodavo smuiku, namie klausydavosi muzikos, net į specialybės paskaitas mane pasiimdavo, kai neturėdavo kur palikti. Nuo pat kūdikystės vesdavosi į koncertus. Kai paaugau, paleisdavo bėgioti Balio Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos, kurioje pati mokytojavo, koridoriais. Kažkuriuo metu maniau, kad ten mano antri namai (juokiasi). Taigi ta aplinka, matyt, lėmė ir tolesnio mano gyvenimo pasirinkimus.

Kaip Jūsų rankose atsirado fleita?

Galima sakyti, kad ji pasirinko mane: esu nedidelio ūgio, neilgų pirštų, todėl ir instrumentų pasirinkimas buvo gana ribotas... Fleita tiko idealiai!

Kokios buvo pirmosios muzikos mokymosi patirtys? Kaip tai menasi šiandien?

Kaip jau minėjau, man atrodė visai natūralu imti į rankas instrumentą ir groti. Išilginė fleitelė pradžia puikiai tiko, nes jau po kelių pamokų ja galima išgauti visai neblogą garsą ir net bandyti atlikti lengvus kūrinius. O aš būdama penkerių jau laikiau save „didžią“ muzikantę. Mano pirmasis mokytojas buvo labai šiltas ir jautrus žmogus, tad mokytis groti buvo tikras džiaugsmas. Žinoma, kaip ir visiems vaikams, nutikdavo „dramų“ – neišėina, nenoriu, negrosiu... Bet tai būdavo trumpalaikiai pasiožiavimai, nes, kiek save pamenu, visada norėjau muzikuoti.

Kokie pirmieji koncertai, konkursai, muzikos patyrimai labiausiai įsirašė kaip esminės patirtys?

Tikrai nešiojuos atminty vieną nepamirštamą koncertą iš vaikystės: grojome duetu su draugu Rapolu. Grojau pirmąją fleitą, o Rapolas pritarė. Bet atsitiko taip, kad, pagrojus pirmuosius garsus, visas tekstas išgaravo man iš galvos.

Lina Baublytė

Maniau, per pakartojimą prisiminsiu, bet ne... Taigi Rapolas išdidžiai atgrojo visą kūrinių už du... Keista, kad ryškiausiai prisimenu būtent šį koncertą, nors vėliau buvo daugybė gerų pasirodymų. Konkursuose pradėjau dalyvauti jau įstojusi į Nacionalinę M.K. Čiurlionio menų mokyklą. Ten konkurencinis fonas buvo kur kas ryškesnis. Konkursuose visada dalyvaudavome trise (su dar dviem bendraklasiais), kartais sužibėdavo vienas, kartais – kitas, bet aš kažkodėl pamenu tik tiek, kad norėdavau „apgroti“ tuos du... Visa laimė, kad vėliau mus pasiskyrė groti viename trio, su kuriuo pradėjome daug koncertuoti ir visi tapome ne konkurentais, o draugais. Ši draugystė ir bendradarbiavimas tęsiasi iki šiol.

Ką bendrąją prasmę reiškia mokytis muzikos meno, groti fleitą? Papasakokite apie savo instrumentą.

Lina Baublytė Nacionaliniame simfoniniame orkestre

Man mokytis muzikos atrodė visiškai natūralus dalykas, tačiau dabar, pati mokytojaudama, labiau suprantu, su kokiais dideliais iššūkiais susiduria mokiniai – kiek drausmės, valios ir savikontrolės tai reikalauja. Fleita, nors nėra didžiausias pučiamasis instrumentas, reikalauja daugiausiai oro, nes tai vienintelis instrumentas, neturintis suformuoto pūstuko, tad dalis oro praeina pro šalį. Prie viso sunkumų bagažo dar prisideda ir didžiulis oro „deficitas“, kurį turime išmokyti valdyti. Bet ir to neužtenka, kad būtum puikus muzikantas. Reikia dar ir bendro muzikinio išprusimo, o kaip svarbiausią dalyką įvardyčiau tai, ko neįmanoma išmokyti, – muzikinę intenciją, muzikos pajautimą. Tai Dievo dovana.

Piccolo fleita, sakyčiau, vienas kaprizingiausių instrumentų. Ne visi geri fleitininkai gali gražiai pagroti piccolo fleitą. Reikia daugybę valandų groti specialius pratimus,

kad būtų patogiu, kad ausys įprastų prie specifinio garso, kuris nėra natūralus mūsų klausai, kad lūpų raumenys priprastų prie didesnės įtampos. Bet jei visa tai pavyksta, ji gali skambėti kaip tikra orkestro pažiba, būti vyšnia ant torto!

Kas yra Jūsų Mokytojai iš didžiosios raidės, idealai, skatinę sekti ir siekti?

Esu dėkinga daugeliui savo mokytojų, kurie padėjo man tapti tuo, kas esu, tačiau jei reikėtų išskirti, tai būtų mano pirmasis fleitos mokytojas Paulius Koncė. Manau, tik dėl jo įskiepytos muzikos ir fleitos meilės tapau muzikante. Iki pat dabar šiltai bendrauju. Mokytojais laikau ir visus savo kolegas – iš jų semiuosi ir įkvėpimo, ir žinių, ir džiaugsmo muzikuoti kartu.

Grojaite Lietuvos nacionaliniame simfoniniame orkestre. Koks jausmas būti orkestro dalimi? Ir ką orkestre reiškia piccolo fleita?

Man visada patiko simfoninė muzika, todėl labai džiaugiuosi galėdama būti šio orkestro dalimi. Orkestras – tarsi didelė delionė: viską sudėjus tinkamai išėina gražus paveikslas. Bet jei nors mažos dalelytės trūksta – vaizdas ne toks gražus. Ir aš ten jaučiuosi kaip maža, bet svarbi detalė.

Kalbėdama apie piccolo fleitą orkestre galiu pasakyti, kad, pradedant romantizmo epocha, kompozitoriai vis dažniau įtraukia šį instrumentą į bendrą orkestrinį skambesį, siekdami išgauti įvairių spalvų, kurių suteikia ju specifinis skambesys. Piccolo fleita orkestre dažnai atlieka gražiausius ir įmantriausius solo epizodus, pavyzdžiui, Maurice'o Ravelio, Piotro Čaikovskio, Gioacchino Rossini, Dmitrijaus Šostakovičiaus ir kitų kompozitorių kūriniuose.

Kaip jaučiatės grodama orkestro repeticijoje, koncerte?

Man smagu ir repetuoti, ir koncertuoti. Žinoma, dažnai priklauso nuo to, kokia programa, kokie atlikėjai, bet repetuoti, ieškoti ir kartu su kitais muzikantais atrasti kūrinio grožį, muzikos „cinkelį“ – iš esmės visada teikia pasitenkinimą. Koncertas vainikuoja visus tuos ieškojimus. Koncertinis jaudulys dažnai prideda dar nematytų negirdėtų atspalvių, bet nuo to tik dar gražiau, net jei ir ne viskas pavyksta tobulai.

Dėstote Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, mokote jaunosius muzikus Nacionalinėje M.K. Čiurlionio menų mokykloje, tad kokios, Jūsų manymu, esminės ir būtinosios

savybės reikalingos instrumento pedagogui?

Pedagogas visų pirma turi būti savo srities profesionalas. Tačiau iš patirties žinau – to neužtenka, patirtis ateina tik su praktika. Mintyse dažnai atspirašu savo pirmųjų mokinių ir studentų, nes dar nemokejau aiškiai ir efektyviai perteikti to, ką žinau, kaip išgirsti ir suprasti, kokių priemonių imtis, kad padėtum išspręsti vieną ar kitą mokinio grojimo problemą. Dabar šioje pozicijoje jaučiuosi kur kas užtikrinčiau. Dar vienas svarbus dalykas – žmogiškumas, jautrumas mokiniui. Manau, mokytojas turėtų būti kaip radaras, jaučiantis mokinio nuotaiką, parenkantis tinkamus žodžius, mokantis nuraminti, padrąsinti ir įkvėpti.

Kaip auginti ir ugdyti jaunosius muzikus – muzikos meno mylėtojus?

Mano įsitikinimu, taisyklių čia nėra. Aš mokytojauju taip pat, kaip ir groju, – iš pajautimo. Mano praktikoje svarbiausią vietą užima ne technika, ne tobulai atliktas natų tekstas, bet pati muzika. Tą muzikinį pojūtį ir skatinu atrasti kiekvieną dieną, kiekvieną pamoką, kiekvieną minutę. Puikiai suprantu, kad gal ne visi mokiniai taps profesionaliais muzikantais, tačiau išsiugdytas muzikos pojūtis išliks visam gyvenimui.

Kokia, Jūsų nuomone, yra šių dienų Lietuvos muzikos kultūra? Ko pageidaujate, linkite sau?

Nesiimsiu vertinti visos Lietuvos muzikinės kultūros. Juk visada gali būti daugiau, geriau ir t.t. Mūsų publika augs, kultūrėja, neapsiriboją menkaverte muzika. Augant poreikiui randasi ir pasiūla. Sau palinkėčiau daugiau ryžto garsinant savo instrumentą, supažindinant publiką su įdomiais, specialiais piccolo fleitai sukurtais kūrinių. Sau linkiu sulaukti Dmitrijaus Šostakovičiaus Dešimtosios simfonijos filharmonijos scenoje – svaioju pagroti šį sudėtingą kūrinių, tai didelis iššūkis visiems pikolistams.

Ir pabaigoje prašau patarti, ko pasiklausyti skaitytojui, kad labiau pažintų piccolo fleitą?

Pasiklausykite Antonio Vivaldi Koncerto piccolo fleitai C-dur, antrosios dalies (<https://www.youtube.com/watch?v=8R6UDvac-3A>). Originalė šis kūrinys parašytas išilginei soprano fleitai, tačiau ilgainiu tapo vienu svarbiausių ir gražiausių kūrinių, atliekamų būtent piccolo fleita.

Dėkoju už pokalbį.